

Okrugli stol

Saosiguranje i Zakon o zaštiti konkurencije

Moderator: Zlatan Filipović
09.06.2017.

Dešavanja u 2016.

- Štete su porasle, prvi put nakon 2012.
- Swiss Re procjenjuje ekonomske štete u svijetu u 2016. na 175 milijardi USD
- Od toga prirodne opasnosti su prouzrokovale 166 milijardi USD ekonomskih šteta
- 76,59% više u odnosu na 2015.
- Štete nastale ljudskom aktivnošću 9 milijardi USD (pad sa 12 milijardi USD)

Dešavanja u 2016.

- Osigurane štete su porasle sa 38 milijardi USD 2015. na 54 milijarde USD u 2016.

Uticaj na tržište

- Uprkos rastu iznosa osiguranih šteta, tržište je i nadalje „meko“
- Kapital u reosiguranju, kako tradicionalnom tako i netradicionalnom, je ipak porastao

Najčešći uzrok šteta

- Munich Re-ovo izdanje Topics Geo upućuje da je jak vjetar izazvao 18 od 50 najvećih štetnih događaja u 2016.
- U velikom broju slučajeva taj jak vjetar je bio praćen poplavama

Najčešći uzroci šteta

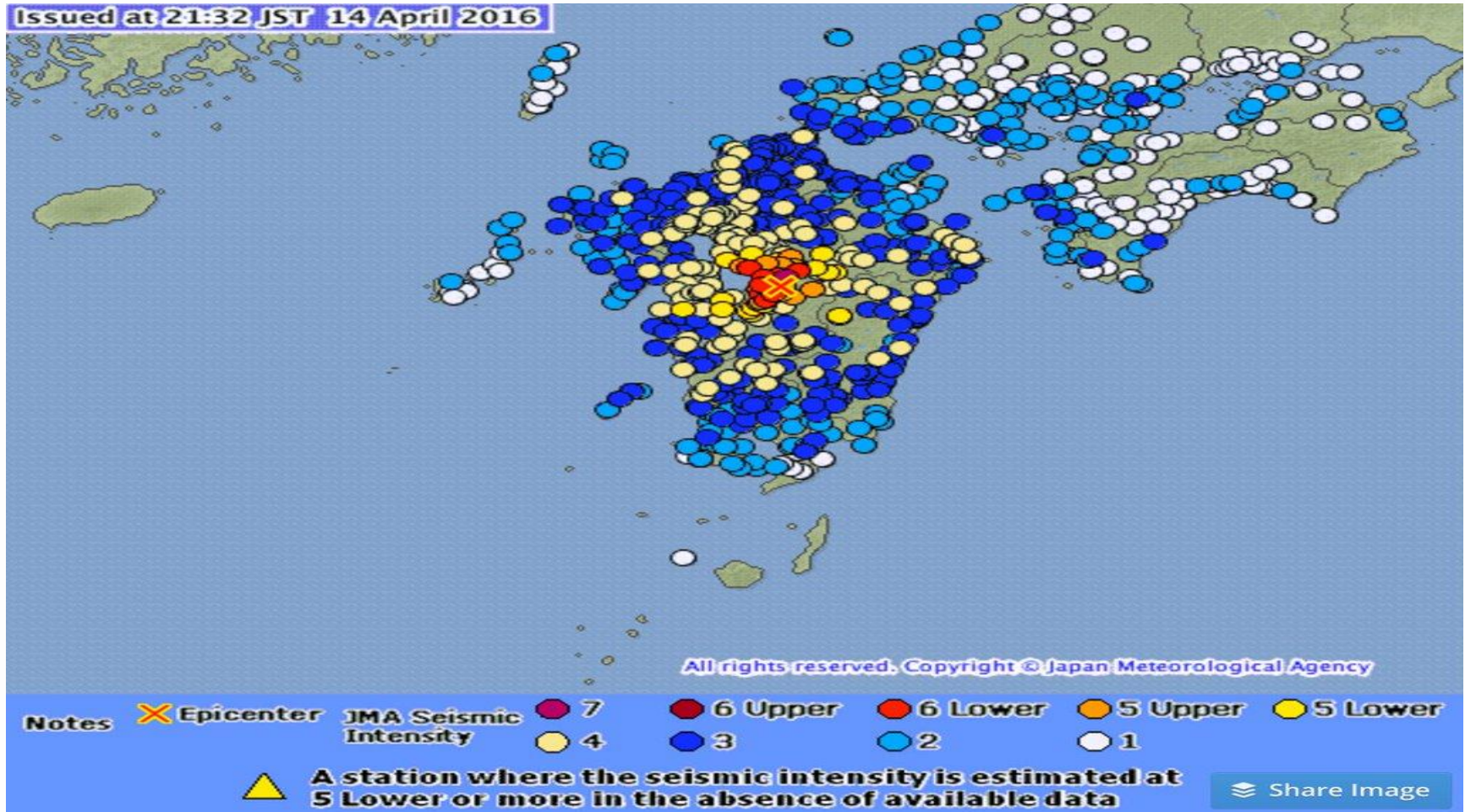
- Jak vjetar – 18 događaja
- Poplava – 16 događaja
- Zemljotres – 7 događaja
- Suša – 4 događaja
- Šumski požari – 3 događaja
- Toplotni val – 1 događaj
- Štete od zimskih uvjeta – 1 događaj

Najveće osigurane štete

- Japan, zemljotres, 14.04.2016., drugi udar 16.04.2016., 4,9 milijardi USD,
- SAD i Karibi, uragan Matthew, 06.10.2016., 4 milijarde USD
- SAD, oluje i polave u Luizijani, 11.08.2016., 3,1 milijardi USD
- Ukupno 11 šteta iznad 1 milijarde USD

Najveće osigurane štete

Najveće osigurane štete

naturalnews.com

Kapital u reosiguranju

- Kapital u reosiguranju je porastao -
Procjena visine kapitala reosiguranja je 595 milijardi USD (bilo 565)
- Tzv. netradicionalno tržište reosiguranja je imalo oko 81 milijardu USD kapitala (bilo 72)

Rating agencije

- Fitch smatra da će „meko“ tržište dovesti do manje dobiti kod značajnog broja društava za reosiguranje
- Uz izazove na polju cijena te viška kapaciteta, njihove prognoze za reosiguranje su krajem prošle godine bile negativne

Rating agencije

- Standard & Poor's procjenjuje da je „meko“ tržište dublje i da će trajati duže no što se mislilo prije par godina

M & A

- Prvih devet mjeseci 2016 bilo dosta mirno
- AmTrust preuzeo AMV Holdings, 203 miliona USD
- Canada Pension Plan Investment Board preuzeo Ascot u Lloyd'su za 846 miliona USD
- Sompo Holdings najavio preuzimanje Endurancea, za 6,3 milijarde USD. Preuzimanje kompletirano u martu 2017.

M & A

- Shenzen Qianhai preuzeo Asia Capital Re, za 1 milijardu USD
- Argo Group najavio preuzimanje Ariel Re-a za 235 miliona USD
- Liberty Mutual najavio preuzimanje Ironshorea za 3 milijarde USD
- Fairfax najavio preuzimanje Allied Worlda za 4,9 milijardi USD

Regija

- Sava Re je u maju 2016. preuzela portfelj društva AS Osiguranje iz Beograda
- 11.05.2016. Croatia Osiguranje je prodala kćerku Croatia Sigurimi iz Prištine
- Croatia Lloyd je početkom 2017. uključena u Croatia osiguranje

Regionalna društva

Društvo	Premija 2015. EUR	Premija 2016. EUR
Sava Re	151.982.421	147.426.893
Triglav Re	116.839.911	117.417.689
Wiener Re	38.100.000	40.458.189
Bosna Re	26.324.922	26.705.309
Dunav Re	21.100.000	21.773.970
Generali Re	14.628.111	13.304.729
DDOR Re*		

* Bez dostupnih podataka. Premija reosiguranja u 2014. DDOR Novi Sad 4.129.629 EUR

Tema Okruglog stola

Saosiguranje i Zakon o zaštiti konkurencije

Saosiguranje i zakon o zaštiti konkurencije

- Saosiguranje je pojava i tema koja se već jako dugo pojavljuje u oblasti osiguranja, ali barem u našoj regiji je uvijek imalo sporednu ulogu
- Malo koji primjer saosiguranja u regiji je opstao nakon prve veće štete

Korak prvi: Šta je saosiguranje?

- Različita tržišta različito shvataju saosiguranje (engl. Coinsurance)

SAD

- U SAD će se pod saosiguranjem najčešće podrazumijevati učešće osiguranika u šteti
- „Saosiguranje je ugovorni zahtjev kojeg nosi osiguranik i koji je dogovoren u osiguranju na iznos, specificiran kao procenat (...).Ukoliko je u vrijeme štete limit osiguranja manji od vrijednosti imovine pomnožene sa % saosiguranja, osiguranik će postati „saosiguratelj“...“

SAD

- Smatra se da je saosiguranje riječ koja se najčešće pogrešno shvati
- Česta zabuna je sa terminom „co-pay“. Po jednom izvoru tu se radi o saosiguranju, a po drugom „co-pay“ ili „co-payment“ je naknada za posjet doktoru ili se odnosi na lijekove ili na pruženu hitnu pomoć

SAD

- Kod imovinskih osiguranja saosiguranje ima nešto drukčije značenje. Tada je saosiguranje % vrijednosti za koji se od ugovarača osiguranja zahtijeva da osigura
- Zgrada s vrijednošću od 1.000.000 USD uz policu sa klauzulom saosiguranja od 80% mora biti osigurana na barem 800.000 USD
- Ali, opet se radi o učešću osiguranika

SAD i mi

- Možete li zamisliti reakciju naših osiguranika kada bi dobili ponudu od osiguranja koja uključuje:
 1. Franšizu
 2. Plaćanje troškova „co-pay“
 3. Ovako protumačeno „saosiguranje“ kroz koje snose dio štete

Evropa

- Srećom (li ne?), u Evropi se pod saosiguranjem podrazumijeva nešto drugo:
- Pojam saosiguranje se odnosi na zajedničko preuzimanje rizika od strane različitih osiguratelja
- Za potrebe ovog okruglog stola, nećemo razmatrati saosiguranje kroz pool-ove

Evropa

- Saosiguranje se općenito široko koristi na evropskom tržištu osiguranja
- Koristi se uobičajeni ugovor o osiguranju i rizik dijeli u % između društava za osiguranje
- Često je jedno društvo vodeće
- Kao takvo, nadležno je za administriranje različitih aspekata police osiguranja (premija, štete, dokumenti), i naplaćuje naknadu za to

Evropa

- Direktiva Vijeća Evropske zajednice 78/473/EEZ o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na saosiguranje na razini Zajednice, donijeta je 30.05.1978.
- Cilj je bio olakšanje djelotvornog obavljanja poslova saosiguranja na razini Zajednice putem minimalne koordinacije kako bi se spriječilo narušavanje tržišnog natjecanja i nejednak tretman

Evropa

- Preambula direktive po službenom listu EZ kaže: „Navedena koordinacija obuhvata samo one poslove saosiguranja koji su ekonomski najznačajniji, tj. one koji se po svojoj prirodi ili veličini trebaju pokriti kroz međunarodno saosiguranje“

Evropa

- Tračna (šinska) vozila
- Zračne letjelice
- Plovila
- Roba u prevozu
- Požar i elementarne nepogode
- Ostala oštećenja imovine
- Odgovornost (zr. letjelice, plovila, opća odg.)
- Razni finansijski gubici

Evropa

- Direktiva se primjenjuje na rizike koji po svojoj prirodi ili zbog svoje veličine zahtijevaju sudjelovanje više osiguratelja za njihovo pokriće

Evropa

- Pri tome, moraju biti zadovoljeni sljedeći uvjeti :
 - rizik pokrivaju, u okviru jednog jedinog ugovora uz plaćanje ukupne premije za isto razdoblje, dva društva za osiguranje ili više društava, svako za svoj dio, jedno od tih društava je vodeći osiguratelj, te da se rizik nalazi unutar Zajednice

Evropa

- Za pokriće rizika vodeći osiguratelj se tretira kao osiguratelj koji pokriva cjelokupni rizik u skladu s uvjetima Prve direktive o usklađivanju
- Tu imamo kontradikciju između pokrića „svaki za svoj dio“ i toga da se tretira vodeći osiguratelj kao da pokriva cjelokupni rizik

Evropa

- „Oni poslovi saosiguranja koji ne zadovoljavaju uvjete navedene u stavu 1. ili koji pokrivaju rizike različite od rizika navedenih u članu 1., ostaju predmet nacionalnih zakona koji su na snazi u času stupanja na snagu ove Direktive“

Evropa

- Evropska Komisija je usvojila Regulativu izuzeća blokova osiguranja (Insurance Block Exemption Regulation – IBER, 267/2010), a koja je istekla 31.03.2017.

Ex SFRJ - Regija

- Otprilike u isto vrijeme kad je EZ donosila svoju Direktivu o saosiguranju, Savezno izvršno vijeće Skupštine SFRJ donijelo je Zakon o obligacionim odnosima (30.03.1978.)

Ex SFRJ - Regija

- Saosiguranje je obrađeno samo u jednom članu (935):
 - „Kad je ugovor o osiguranju zaključen sa više osiguravača koji su se sporazumjeli o zajedničkom snošenju i raspodjeli rizika, svaki osiguravač naznačen u polisi osiguranja odgovara osiguraniku za potpunu naknadu“

Ex SFRJ - Regija

- Iz ovog člana jasno proizilazi solidarna obaveza svih osiguratelja u saosiguranju, te ukoliko tog elementa nema, nema ni saosiguranja

Regija

- Ova odredba je ostala potpuno ista i u novim zakonima o obligacionim/obaveznim odnosima u državama regije

Regija

- BiH, Sl. list RBiH 2/92, 13/93, 13/94, Sl. glasnik RS 17/93, 3/96, član 935.
- Republika Crna Gora, Sl. list CG 47/09 i 04/11, ZOO, član 1032.
- Republika Hrvatska, NN 35/05, 41/08, 04/11, ZOO, član 959.
- Republika Makedonija, Sl. vesnik na RM, 18/01, 78/01, 04/02, 59/02, 05/03, 84/08, 81/09, 161/09, član 991.

Regija

- Republika Slovenija, Uradni list RS, 83/01,40/07, član 959.
- Republika Srbija, Sl. list SRJ 31/93, Sl. list SCG 1/03, član 935.

EU/Regija

- Kako smo vidjeli, po Direktivi važećoj u EU, vodeći osiguratelj se tretira kao da je preuzeo cjelokupni rizik
- S obzirom da bi se drugi osiguratelji nalazili van domicilne države vodećeg osiguratelja, svakako bi obraćanje osiguranika, odnosno oštećenog, nekome van domicilne države bilo otežano

EU/Regija

- Prekogranično saosiguranje, posebno između zemalja od kojih su neke članice EU a neke nisu, bilo bi veoma komplicirano i vrlo moguće nepovoljno za osiguranika kod nastanka štete

EU/Regija

- Postavljanjem vodećeg osiguratelja u poziciju kao da pokriva cjelokupni rizik, ugovaratelj osiguranja odnosno osiguranik, sve i ako zna da se radi o saosiguranju, gubi svaku vezu s drugim društvima za osiguranje, ne uživa prednost solidarnosti kakav postoji u zemljama naše regije, a gubi se razlika između saosiguranja i reosiguranja

Ex SFRJ

- U Zakonu o osnovama sistema osiguranja imovine i osoba nije bilo odredbi o saosiguranju
- U republičkom zakonu o soiguranju nekadašnje SR Hrvatske saosiguranje nije spomenuto

Regija

- Dr. sc. Mile Bijelić: „Suosiguranje se pojavljuje kad jedan rizik u osiguranje preuzmu dva ili više osiguratelja. Podjela rizika među osigurateljima utvrđuje se uvijek u postotku (kvoti). Preuzimanje rizika u suosiguranje vrši se u pravilu pojedinačno od strane osiguratelja i iziskuje dosta vremena i troškova (...)“

Regija

- Dr. sc. Mile Bijelić: „Zbog toga, a i zbog nekih drugih mnogo važnijih razloga, suosiguranje kao forma preuzimanja i raspodjele rizika nije u svijetu značajnije razvijena osim kod preuzimanja rizika putem poolova“

Ex SFRJ/Regija

- Dr. Radenko Purić i dr. Boris Marović kao praktičan primjer navode osiguranje Jugoslovenskog naftovoda (danas: Jadranski naftovod - JANAF) sa sjedištem u Rijeci od požara i nekih drugih opasnosti:
- Croatia osiguranje, udjel 50%
- Sarajevo osiguranje, udjel 32%
- Vojvodina osiguranje, udjel 18%

Ex SFRJ/Regija

Karta sustava JANAF-a / Hrvatska

- Rafinerija
- Janaf
- Terminal

Studija E&Y za EK

- U studiji E&Y koju je naručila Evropska Komisija, novo izdanje iz jula 2014. stoji:
- „U ugovoru o saosiguranju, klijent ima ugovore sa svim sudjelujućim osigurateljima, a svako od njih je odgovoran prema klijentu za svoj procentualni udio od bilo kojeg odštetnog zahtjeva podnijetog po osiguranju“

Studija E&Y za EK

- „Klijentova kreditna izloženost je diverzificirana na osiguratelja A, B, C i D i klijent ima fleksibilnost da traži i pregovara o različitoj premiji i uvjetima i odredbama pokrića sa tim različitim osigurateljima“
- Očito se radi o studiji gdje se saosiguranje promatralo u okvirima pojedinih nacionalnih zakonodavstava, a ne prekograničnom saosiguranju

Studija E&Y za EK

- Razlozi za korištenje ad-hoc saosiguranja (fakultativnog) po studiji:
- Austrija – Drvna industrija, nedostajući kapacitet, PML procijenjen na preko 100 miliona EUR
- Belgija – Požar i ostala imovina, ograničenje učešća prema definiranom apetitu za preuzimanje rizika

Studija E&Y za EK

- Belgija – Požar i ostala imovina, radi upravljanja kapitalnim zahtjevima koje odredbe Solventnosti II postavljaju osigurateljima, te zbog očekivanja regulatora i rating agencija
- Bugarska – Rizik građevinstva, akumulirane vrijednosti za materijalnu pštetu i gubitak dobiti su vrlo visoke, rizik zemljotresa sa podlimitom koji je viši kod saosiguravača

Studija E&Y za EK

- Češka Republika – Opća odgovornost bolnica, veliki rizik i nedovoljan kapacitet
- Danska – Imovinske štete, prekid poslovanja, proizvodna odgovornost farmaceutske industrije
- Finska – Imovina, energetska sektor i mašinogradnja. Rizik prevelik da ga nosi jedno društvo, saosiguranje preferencija klijenta

Studija E&Y za EK

- Francuska – Flota vozila, najbolji uvjeti za klienta i uticaj upravljanja rizikom
- Francuska – Poljoprivreda, oluja. Veličina ugovora zahtijeva podršku cijelog tržišta
- Njemačka – Roba u prevozu, požar i prirodne opasnosti, ostale štete na imovini. Zbog stanja na tržištu najbolji uvjeti za klienta su se mogli postići u okviru dogovora o saosiguranju

Studija E&Y za EK

- Njemačka – Izgradnja metroa, opća odgovornost, ostala imovinska osiguranja. Veličina i izloženost rizika je upućivala na saosiguranje
- Slovačka – Požar i prirodne opasnosti u energetsom sektoru. Najefikasnije rješenje, vjerovatno bez mogućnosti plasiranja u reosiguranje

Studija E&Y za EK

- Slovenija – odgovornost komercijalne kompanije. Previsoko za vlastiti kapacitet
- Slovenija – Zemljotres, industrija, komercijalni rizici, domaćinstva. Razlog financijska stabilnost, alternativa plasman kod mnogobrojnih reosiguratelja
- Ujedinjeno Kraljevstvo – Plemeniti metali na lokaciji i u transportu. Veličina rizika prevelika da jedno društvo nosi samo

Studija E&Y za EK

- Ujedinjeno Kraljevstvo – Pomorske aktivnosti. Saosiguranje se uglavnom koristi zbog veličine rizika

Lloyd's

- Kako piše Robert Stude, „manje je komplicirana suosigurateljska praksa u Lloyd'su. Tehnički dio posla obavlja ovlašteni broker, a kako su razumijevanje i organizacija tržišta u Lloyd'su koncipirani na temelju suosiguranja, procedure su vrlo rutinske, s kontrolnom nadgradnjom. Broker dogovara uvjete (...) i izrađuje slip putem kojeg plasira ostatak posla...”

Regija

- Do sada smo vidjeli kako se pristupa saosiguranju u SAD, EU i u regiji
- Poseban problem se javlja kod javnih poziva za pružanje usluga osiguranja za javna, odnosno državna preduzeća
- Zakoni o zaštiti konkurencije se tu pojavljuju kao problem kod plasiranja rizika kroz saosiguranje

Republika Srbija

- Zakon o zaštiti konkurencije, Sl. glasnik RS 51/09 i 95/13
- Njim se uređuje zaštita konkurencije na tržištu RS
- Član 7 obrađuje obračun godišnjeg prihoda (stav 2 – prihod od premija po osnovu ugovora o osiguranju/reosiguranju)

Republika Srbija

- Povrede konkurencije (član 9) akti i radnje učesnika koje za cilj ili posljedicu imaju ili mogu imati značajno ograničavanje, narušavanje ili sprečavanje konkurencije
- Zabranjeni su restriktivni sporazumi (član 10)
- Restriktivni sporazumi mogu biti izuzeti od zabrane (član 11)

Republika Srbija

- Restriktivni sporazumi mogu biti izuzeti od zabrane ukoliko doprinose unapređenju proizvodnje i prometa, odnosno podsticanju tehničkog ili ekonomskog napretka, a potrošačima obezbjeđuju pravičan dio koristi, pod uslovom da ne isključuju konkurenciju (iz člana 11)

Republika Srbija

- Zloupotreba dominantnog položaja na tržištu je zabranjena (član 16)
- Dominantan položaj ima učesnik na tržištu koji, zbog svoje tržišne snage, može da posluje na relevantnom tržištu u značajnoj mjeri nezavisno u donosu na stvarne ili potencijalne konkurente, kupce, dobavljače ili potrošače (član 15)
- Tržišna snaga je, između ostalog, i tržišni udio veći od 40%

Republika Srbija

- Komisija za zaštitu konkurencije je samostalana i nezavisna organizacija koja vrši javna ovlaštenja u skladu sa zakonom (član 20)

Komisija za zaštitu konkurencije RS

28

REPUBLIKA SRBIJA
KOMISIJA ZA ZAŠTITU KONKURENCIJE

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Izvještaj o sektorskoj analizi tržišta osiguranja u Republici Srbiji u periodu 2012.-2015. godine
- Podaci pribavljeni od NBS i društava za osiguranje
- Primijećen je trend među društvima za osiguranje da svoju saradnju prilikom učestvovanja u postupcima javnih nabavki usluga osiguranja javnih preduzeća uobličuju kroz ugovor o konzorcijumu

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Ukoliko bi ponuda za osiguranje bila prihvaćena, nastavili bi saradnju kroz ugovor o saosiguranju
- Kako je Komisija zaprimila veći broj zahtjeva za pojedinačno izuzeće, a da 4 najveća društva posjeduju oko 71-73% tržišnog učešća, Komisija je odlučila da pokrene ispitivanje tržišta u vidu sektorske analize

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Od Komisije je često traženo da izvrši procjenu jesu li sami sporazumi restriktivni, te da li su ispunjeni uslovi za njihovo izuzeće od zabrane iz člana 11 Zakona. Poseban akcenat Komisija je stavljala na pitanje mogu li društva za osiguranje samostalno ispuniti kriterije i uslove iz raspisane javne nabavke ili ne.
- Drugi relevantan faktor je bio period izuzeća sporazuma (što kraći, negativni efekat je manji)

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Uprkos postojanju većeg broja faktora koje Komisija može uzeti u razmatranje prilikom procjene zahtjeva za pojedinačno izuzeće sporazuma u oblasti osiguranja, utvrđivanje određenih okolnosti, kao što je ispunjenost uslova za samostalno učešće društava za osiguranje u postupku javne nabavke, ostaje problematično, iz više razloga

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Komisija je poslala NBS Mišljenje na zakon o osiguranju u februaru 2015., a po kojem Komisija saosiguranje vidi kao mogući, ali ne i obavezni vid eksternog upravljanja rizikom

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Prema definiciji saosiguranja od koga polazi ekonomska teorija, navedeno je da se saosiguranje danas primjenjuje samo u izuzetnim slučajevima kada se radi o velikim i teškim rizicima (osiguranje brodova, vazduhoplova, atomskih centrala, elektrana)

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Prema Izvještaju u 2012. godini u RS je u saosiguranje dato 1,95% premije, u 2013. 1,5%, u 2014. 2,4% a u 2015. godini 2,6%.
- Iskazano u EUR, premija je iznosila između 12 i 13 miliona EUR u 2015. (62% više u odnosu na premiju u EUR iz 2012.)
- Osiguranje imovine i osiguranje imovine od požara činilo je 82% premije saosiguranja u 2015.

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Manja društva (do 1% učešća u ukupnoj premiji) se rjeđe odlučuju na saosiguranje
- Društva sa tržišnim udjelom od 2% do 7% su manje konzervativna, ali oprezna
- Najveća društva kod novih i nepoznatih rizika se nešto češće opredjeljuju za saosiguranje i to smatraju najadekvatnijim vidom plasmana za takve rizike

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Broj sklopljenih ugovora o saosiguranju po parametru vodeći osiguravač je bio

Godina	Broj ugovora
2012.	94
2013.	114
2014.	137
2015.	147

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Prosječno godišnje je Komisiji na pojedinačno izuzeće podnošeno 10 ugovora
- U 2015. bilo je podnešeno 7 zahtjeva, 4 ugovora su odobrena, 1 postupak je obustavljen, po 1 je zahtjev odbijen a 1 zahtjev je odbačen

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Navedeni razlozi za odluku za transfer rizika putem saosiguranja su

Izvještaj Komisije ZZK RS

- Raspoloživi podaci
- Niz faktora
- Sigurnost
- Isplativost
- Specifičnost rizika
- Bonitet klijenta
- Visok intenzitet šteta
- Nestabilni rezultati
- Veliki troškovi fakultativnog reosiguranja

Izvještaj Komisije ZZK RS

- 2012. vođen je pred Komisijom zahtjev za pojedinačno izuzeće restriktivnog sporazuma od zabrane za pružanje usluga osiguranja JP Elektromreže Srbije
- Komisija je Rješenjem zahtjev odobrila

Republika Crna Gora

- Zakon o zaštiti konkurencije, Sl. list CG 44/12
- Njim se uređuje zaštita konkurencije na tržištu CG
- Povrede konkurencije na tržištu su sporazumi kojima se sprječava, ograničava ili narušava konkurencija i zloupotreba dominantnog položaja, kao i koncentracije kojima se sprječava, ograničava ili narušava konkurencija (član 7)

Republika Crna Gora

- Zabranjeni su i ništavi akti (sporazumi) koji za cilj ili posljedicu imaju ili mogu imati sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije (član 8)
- Sporazumi iz člana 8 mogu biti izuzeti od zabrane ako doprinose unaprjeđenju proizvodnje ili distribucije roba ili usluga, odnosno unaprjeđenju tehničkog ili privrednog razvoja (član 9)

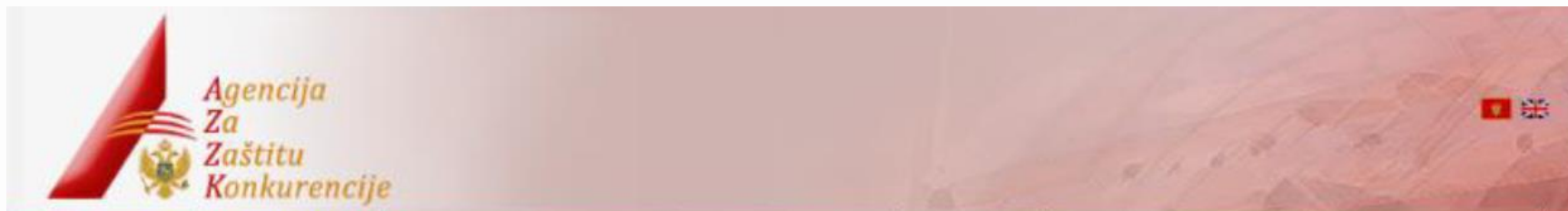
Republika Crna Gora

- Agencija za zaštitu konkurencije odobrava pojedinačno izuzeće na zahtjev učesnika sporazuma (član 12)
- Dominantan položaj (član 14) se pretpostavlja ako je udio učesnika na tržištu veći od 50%
- Zloupotreba dominantnog položaja je zabranjena (član 15)

Agencija za zaštitu konkurencije CG

28

Agencija za zaštitu konkurencije CG

- Zanimljivo je da je u Crnoj Gori saosiguranje sličnog rizika kakav je u Srbiji odobren, Crnogorskog elektroprenosnog sistema, osporeno Zaključkom Agencije za zaštitu konkurencije Crne Gore

Agencija za zaštitu konkurencije CG

- Takvo mišljenje Agencije su presudama potvrdili i Upravni sud Crne Gore i Vrhovni sud Crne Gore

Agencija za zaštitu konkurencije CG

- Dva crnogorska društva za osiguranje, koja su u 2014. godini imali zajednički tržišni udio od 55,71%, nastupila su po Ugovoru o zajedničkom nošenju i raspodjeli rizika za osiguranje imovine Crnogorskog elektroprenosnog sistema, a njihova ponuda je ujedno bila i jedina koja je data

Agencija za zaštitu konkurencije CG

- U obrazloženju Agencije se navodi da smanjenje rizika između direktnih i najvećih konkurenata ne može biti prihvatljivo obrazloženje za zaključenje sporazuma o zajedničkom nastupu na tržištu, jer otvorena tržišna ekonomija inherentno u sebi nosi zahtjev za preuzimanje rizika poslovanja
- Ovakav zahtjev učesnici na tržištu moraju samostalno ispunjavati sa ciljem obezbjeđivanja konkurencije

Agencija za zaštitu konkurencije CG

- Ovo je naročito u industriji koja je na tržištu trgovine rizikom i gdje je utvrđeno relevantno tržište već izrazito koncentrisano, odnosno na kojem u periodu od više od tri godine naručilac može „birati“ između samo jedne, i to zajedničke ponude dva najveća osiguravajuća društva

Regija

- Iskustva iz zemalja regije u pogledu zakona o zaštiti konkurencije, kao i zakona o javnim nabavkama, uglavnom ukazuju na to da se odredbe tih zakona vrlo lako stavljaju u položaj iznad odredbi zakona o osiguranju, pa i zakona o obligacionim odnosima koji bi trebao biti sistemski zakon

Regija

- Iako se radi o vrlo osjetljivom području, neke od konstatacija ukazuju na to da Agencija preuzima na sebe pravo da umjesto društava za osiguranje procjenjuje treba li se saosigurati, reosigurati ili ništa od toga, te situaciju iz ranijeg perioda (da su društva nastupala samostalno) smatra za trajnu situaciju koju ne treba mijenjati

Regija

- Treba ipak reći da su društva za osiguranje prečesto ulazila u javne nabavke iako nisu imala adekvatne informacije potrebne za procjenu rizika i određivanje premije, te time stvorila presedan koji je postao pravilo, da se ponude daju i kada se ne bi smjele dati

Regija

- Težina, odnosno veličina rizika zbog kojeg se i ušlo u odnos saosiguranja u ovom slučaju je vrlo lako zaobiđena, a vidjeli smo iz primjera iz Republike Srbije da je upravo to bio razlog za prihvatanje zahtjeva za pojedinačno izuzeće
- Jedno od objašnjenja različitog pristupa je možda i to što u Komisiji za zaštitu konkurencije RS rade i osobe s iskustvom iz osiguranja

Regija

- Jedini ispravan put da bi se u budućnosti izbjegli sporovi ovakve prirode je da se pokuša jasnije dati definicija velikog ili teškog rizika, donosno okvir u kojem se saosiguranje smatra neophodnim ili opravdanim. Na taj način bi se izbjegla arbitrarnost kod donošenja odluka od strane komisija/agencija

Regija

- Opcija uvođenja tržišta osiguranja (nalik na Lloyd's) ili plasman putem brokera u našoj regiji za sada ne izgleda moguća

Regija

- Potrebno je i pojednostaviti stvari, jer se u praksi dešava da je saosiguranje u stvari reosiguranje koje je nazvano drugačije
- Prema komentarima nekih društava za reosiguranje, koja zbog zakonskih odredbi ne smiju sputavati konkurenciju čak ni u drugim zemljama, već i sam zajednički nastup bi značio ograničavanje konkurencije

Regija

- Po njima, nakon izbora nekog od društava za osiguranje kao pobjedničkog, sklapanje ugovora o saosiguranju po izabranim uvjetima i premiji ne bi predstavljao problem

Regija

- Treba imati na umu i mogućnost korištenja domaćih kapaciteta za nošenje rizika, čime se jača vlastita privreda

Zaključak

- Smatramo da svako tržište treba jasno odrediti šta je to saosiguranje i u kojim slučajevima je prihvatljivo a u kojima bi ograničavalo konkurenciju na tržištu
- Već smo ranije vidjeli da je u tom smislu donijeta i Direktiva EU, te bi bilo logično i nju uzimati u obzir kod donošenja odluka

Zaključak

- Iako je broj saosiguranja u državama regije još dosta mali, pokazalo se da se u različitim državama različito postupa kad je u pitanju zakon o zaštiti konkurencije.
- Trebalo bi preciznije pojasniti šta je saosiguranje, kada se primjenjuje i koji su to slučajevi u kojima je distribucija rizika putem saosiguranja opravdana u mjeri da može biti izuzeta od odredbi zakona o konkurenciji

Hvala na pažnji